

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özhür BARTİN

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ili, Yüksekova ilçesinde bulunan ve Dağlıca olarak bilinen Oremar bölgesinde Ortaklar (Çemê) Köyü mevkiindeki Şuke (Ava Şûkê), Çemê Bazê ve Avaşîn dereleri üzerinde 67 metre yükseklikte bir hidroelektrik santrali (HES) veya güvenlik barajının yapılacağı öğrenilmiştir. Yapılacağı iddia edilen HES veya “Güvenlik Barajı” projesine dair köy muhtarından aldığımız bilgilere göre; 1 Kasım 2023 tarihinde Çevre ve Şehircilik Hakkâri İl Müdürlüğü personelinin de dahil olduğu, Tarım ve Orman Bakanlığından bir heyetin muhtar ve köy halkının da davet edildiği bir toplantı düzenlemiş, toplantıda; muhtar ve köy halkı bu projeye itirazlarını ve rahatsızlıklarını dile getirmişlerdir. Söz konusu HES projesinden sadece Ortaklar Köyü değil aynı zamanda Dağlıca, Dibecik ve Dilekli köyleri de olumsuz etkilenecektir. Ortaklar köyünün yerleşim ve tarım alanları sular altında kalacağı projenin hayata geçirilmesi ile birlikte Dağlıca, Dibecik ve Dilekli köylerinin yolları ve diğer kullanım alanları da su altında kalacak, bölgede yaşam neredeyse imkânsız hale gelecektir. Ayrıca 4 Mayıs 2015'te Çevre ve Şehircilik Hakkâri İl Müdürlüğü'nün internet sitesinde “ilimiz Yüksekova ilçesi Dağlıca Beldesi mevkiinde Miran Enerji Elektrik Üretim A.Ş tarafından yapılması planlanan Şemdinli regülatörü ve HES projesine ilişkin ÇED raporu bakanlığımızca incelenmiş ve ÇED yönetmeliğinin 14. maddesi gereğince çevresel etki değerlendirmesi yönünden olumlu kararı verilmiştir.” şeklinde açıklama yapılmıştır. Benzer şekilde 2021 yılında Miran Enerji Elektrik Üretim A.Ş tarafından Doğa Koruma ve Milli Parklar Hakkâri İl Müdürlüğünden ÇED raporuna dair görüş istenmiştir.

Ayrıca iddia edilen HES projesinin yapılacağı bölge, endemik ve yüksek kaynak değerleri itibariyle milli park olarak ilan edilmesi, koruma altına alınması beklenirken bu proje ile bölge eko-kırma uğratılacak, doğası talan edilecektir. Dağlıca bölgesi ve çevresinin doğa turizmi, canlı yaşamı ve diğer birçok açıdan yüksek kaynak değerine sahip olması sebebiyle HES ile üretilecek enerjiden çok daha büyük bir kıymete sahip olduğu aşikardır.

Dağlıca bölgesinde yapılacağı iddia edilen HES veya “Güvenlik Barajı”, köy ve mezra gibi yerleşim yerlerinin kullanım alanları ile canlı yaşamına, doğaya vereceği telafisi mümkün olmayan zararların önlenmesi için gerekli adımların atılması, varsa böyle bir projenin iptal edilmesi hayati öneme sahiptir.

Bu bağlamda;

- 1- Hakkâri Yüksekova'ya bağlı Oremar bölgesi Dağlıca, Ortaklar, Dibecik ve Dilekli köylerinin bulunduğu bölgede Şüke (Ava Şûkê), Çemê Bazê ve Avaşin dereleri üzerinde herhangi bir “Güvenlik Barajı” veya HES’in yapılacağına dair bilginiz var mıdır? Var ise bu projenin kapsamı nedir, hangi aşamadadır, maliyeti nedir?
- 2- Canlı yaşam için yüksek bir kaynak değere sahip Oremar / Dağlıca bölgesinde yapılacağı iddia edilen HES’in gerekçesi nedir? Bu bölgede yapılması planlanan baraj sayısı kaçtır?
- 3- Oremar / Dağlıca bölgesinde yapılacağı iddia edilen “Güvenlik Barajı” veya HES’in yol açacağı tahribatlar konusunda bölge halkı yeterince bilgilendirilmiş midir? Bu konuda yaptığınız çalışmalar nelerdir?
- 4- Söz konusu bu barajın kısa, orta ve uzun vadede çevreye olacak olumsuz etkileri araştırılmış mıdır? Bu sonuçları ne zaman kamuoyuyla paylaşacaksınız?
- 5- Barajın yapılacağı söz konusu bölgede yaşayan kaç insan yaşam alanlarını terk etmek zorunda kalacaktır? Buna ilişkin nasıl bir proje geliştirmeyi düşünüyorsunuz?
- 6- Barajın yapılacağı iddia edilen bölgede kaç yerleşim, tarım, mera ve ormanlık alanı su altında kalacaktır? Yok olacak canlı türüne dair bir araştırmanız ve canlı türünü yok olmasını önlemeye dair bir eylem planınız var mıdır?
- 7- Oremar / Dağlıca bölgesinde doğaya zarar verilebilecek zararların minimize edilmesi amacıyla HES gibi uygulamalar yerine güneş, rüzgâr ve jeotermal enerjisi üretimi şeklinde yenilenebilir enerji kaynakları ile maliyet-faydaya dönük bir araştırmanız var mıdır?